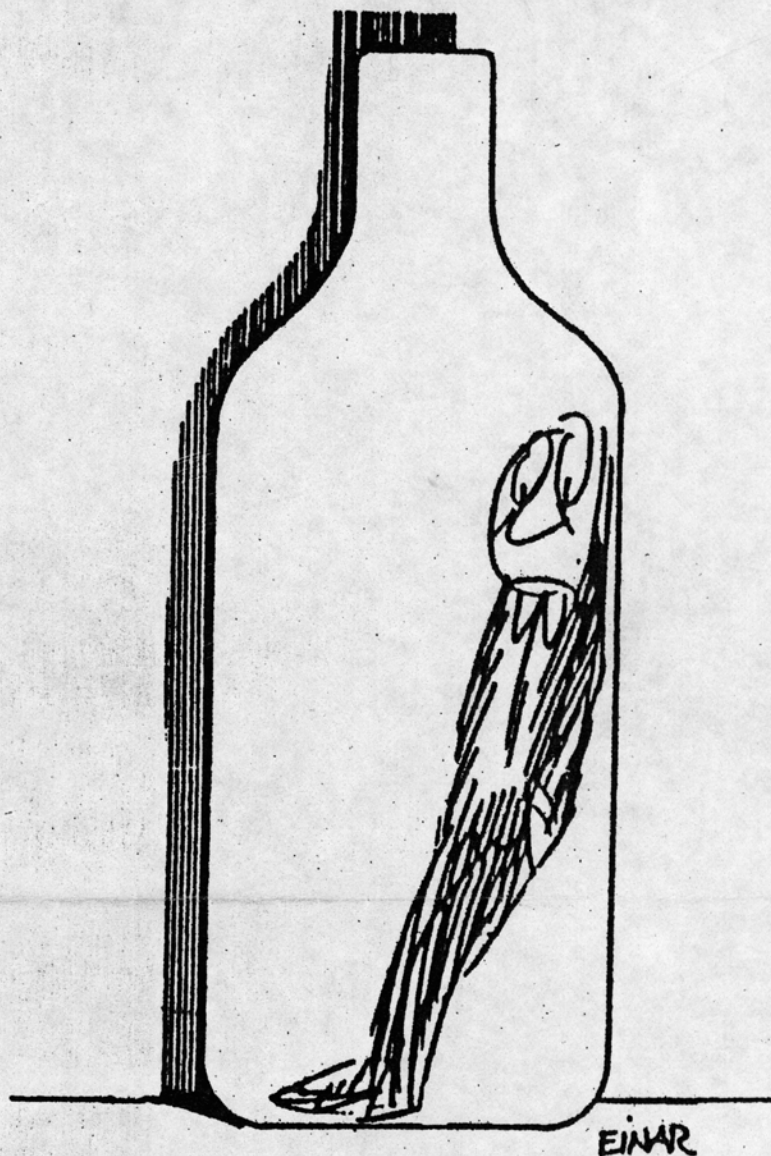

VÅR TIDS ISME ER KYNISMEN

Den mest tilfredsstillende måten å realisere seg selv på, er å fremelske det beste i sine medmennesker, skriver vår lørdagsgjest, tegneren og skribenten Einar Engebretsen.

Fokuseringen om egne krav og lyster har brakt oss inn i isolasjon

EKTESKAP uten kjærlighet i én generasjon glir lett inn i kjærlighet uten ekteskap i neste, sa en av USAs presidenter, men nevnte ikke at en tredje generasjon kunne bli uten både kjærlighet og ekteskap.

«Vi er et trett, sint folk», kan vi lese i Washington Post Magazine, og artikkelen fortsetter: «...et folk som motstrebende innses at man ikke lenger lever i en verden av venner, naboer og familier, men blant kolleger, kunder og klienter – som smilende ser deg i øynene og lyver. Vi har med sorg akseptert at griskhet er dagens altomfattende motiv, oppriktighet er bløff, ærlighet er dårens dyd, uegennytte er egoisme med nevrotisk vri, og moral er for småbarn og tåper».

I kampen mellom ismene har sosialismen og kapitalismen begge tapt terreng til kynismen.

Hvem har skylden for dette, spurte en håndfull psykologer i New York, og tok fatt på å studere den store bølgen av «selvrealisering» (ego-digging) – en (også i Norge) utbredt livsstilsfilosofi,

som kan uttrykkes med «jeg-må-tilfredsstille-alle-mine-krav-og-lyster».

I en beinhard teknologi- og økonomipreget verden med sterk vekt på maskiners ytelser har det vært en stigende, sugende søken etter større nytelser. På toppen av tradisjonelle krav om stadig høyere levestandard kreves et pluss med pryd og fryd: stimulanter, fornøyelser, fantasi, fellesskap, følsom kjærlighet og intim kontakt.

I jakten på disse goder, som skal gjøre livet rikere, har vår tids «meg-først»-generasjon brutt med mange av de tradisjonelle normer og regler for menneskelig samvær. Det oppmuntres til større «toleranse», man tillater seg mer fri sex, og det legges mindre vekt på personlig offer.

Tusener ble intervjuet i USA for å studere fruktene etter mange år med «selvrealisering» (self-fulfilment). Det store flertall forteller: Med en slik helhjertet konsentrasjon om egne behov og lyster har de oppnådd det motsatte av hva de håpet. I stedet for å utvikle et mer intimt forhold til et annet menneske har avstanden til det økt. Fokuseringen på egne krav og lyster har brakt isolasjon og depresjon. Man har opplevd overflatiske, flyktige forhold. Mange bekjentskaper – ja. Men få, om noen, nære venner.

Det å godta egosentrisk selvutfoldelse gir en moralsk godkjenning av krav som svekker solidariteten i samfunnet, og inneholder intet prinsipp for samordning av samfunnets behov og individets målsetting. Selvoptatte mennesker med sterk konsentrasjon om egne ønsker står også dårlig rustet til å møte en økonomisk samfunnskrise.

Så stilles spørsmålet: Kan vi oppnå en syntese mellom de tradisjonelle forpliktelsene og en ny form for selvutfoldelse? Kan vi bevare familiens varme og nærhet samtidig med den nye frihet til å velge? Eller vil vi ende opp med det verste i både den teknologiske og den åndelige verden – samfunnets oppsmuldring, lurvete moral, storbyens forfall og mangel på fellesskap?

Undersøkelsen som foreligger, er sosial/vitenskapelig og ikke religiøs/kristen. Den tar likevel en tur innom Bibelen og peker på at enhver som forsøker seg på selvrealisering, bør forstå noe av «...for å finne seg selv må man miste seg selv». – Et paradoks, men i et JA til sann frihet ligger innebygd et nei til selvet.

Kan det være at den mest kreative, sosiale og tilfredsstillende måten å realisere seg selv på, er å fremelske, utvikle det beste i våre medmennesker, bygge en «du-først»-generasjon?

LØRDAGSGJESTEN

• EINAR ENGBRETTSEN